

Apersortittoqartillugu, akunnaallisoortoqartillugu, katittoqartillugu ataasiartumik immikkut matoqqasumik aaqqissuussinissamut imigassanik kimittuunik kimikittunillu neriniartarfinni, imerniartarfinni, akunnittarfinni il.il. ulluni sapaammiik sisamangornermut ullaassakkut nalunaaqutaq 04.00 sassaalliinissamut qinnuteqartoqarsinnaangornissaa anguniarlugu imigassamut inatsimmut allannguutissamik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. (Tassani ilaassapput ukiuni 25-ni, ukiuni 50-ni katiffissiornerit il.il.) peqatigiiffiit nalliuttorsiorneri, siulersuisut ataatsimiinneri, Inatsisartunut qinersineq, kommunalbestyrelsinut qinersineq il.il. (Inatsisartunut ilaasortaq Malene Vahl Rasmussen, Demokraatit)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap suliarinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Múte B. Egede, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lyngø, Demokratit
Inatsisartunut ilaasortaq Laura Táunâjik Uitsatikitseq
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Inatsisitigut inissisimanerup maanna atuuttup allanngortinneqarnissaa siunnersuuteqartumit kissaatigineqarpoq, taamaalilluni aaqqissuussinerni matoqqasuni ataasiartumik immikkut imigassanik kimittuunik kimikitsunillu neriniartarfinni, imerniartarfinni, akunnittarfinni il.il.

ulluni sapaammiit sisamangornermut ullaassakkut nalunaaqutaq 04.00-ip tungaanut sassaalliinissamut qinnuteqartoqarsinnaangortillugu.

2. Inatsisartuni siunnersuummik siullermeerinninneq

Siullermeerinninnermi siunnersuut ilaannakortumik taparserneqarpoq, taamaattorli amerlanerussuteqartut siunnersuummut tapersiipput.

Naalackersuisut akissuteqaamminni siunnersuummut isummerfiginninngillat, taarsiulluguli inatsisitigut maanna inissisimaneq naapertorlugu ajornangitsut pillugit nalunaarsuillutik – inatsisitigut inissisimaneq siunnersuutikkut allanngortikkumaneqartoq. Tamanna malittuanik oqallisiginninnermi paatsiveerusimaartitsingaatsiarpoq, ilaatigut siunnersuuteqartup kissaataa malittarisassatigut atuuttutigut naammassineqarsinnaareersoq oqaatigineqarluni – taamaattoqanngilarli.

Tamanna tungavigalugu ataatsimiititaliaq Naalackersuisunut arlalinnik apeqquteqarpoq, qinnuigalugillu siunnersuullu malittarisassallu atuuttut pillugit isummerfiginneqqullugit. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalackersuisullu akissutaat ilanngussaq 1-itut ilanngunneqarput.

3. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Naalackersuisut ataatsimiititaliap apeqqutaanut akissutaanni ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

“Siunnersuut ima paasivara sapaatini sisamangornernilu nal. 04.00 tikillugu imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliinissamut akuersissummik qinnuteqarnissamut neriniartarfii, imerniartarfii il.il. periarfissaqartinneqarnissaat kissaatigineqartoq.

Aammattaaq siunnersuuteqartoq imatut paasivara, akuersissut taamaattoq aaqqissuussinernut matoqqasunut (privatinut), soorlu apersortittoqarneranut, akunnaalliliisoqarneranut, katittoqarneranut il.il. atorneqartussaasoq.

Neriniartarfii, imerniartarfii il.il. imigassanik aalakoornartortalinnik sallaalliinissamut akuersissuteqareerput.

Malittarisassat maannakkutut isikkoqartillugit neriniartarfii, imerniartarfii il.il. sapaammit sisamangornerup tungaanut nal. 04.00 tikillugu imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliisinnaangillat. Ulluni taakkunani taamaallaat nal. 24.00-ip tungaanut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliisoqarsinnaatitaavoq. Aamma tamanna atuuppoq aaqqissuussinerit matoqqasut pineqartillugit.

Taamaalilluni inatsimmi § 26, imm. 1, nr. 1-4 innersuussutigineqarput, taakku

malillugit neriniartarfiit, imerniartarfiit il.il. tallimannngornerni, arfininnngornerni aammalu ulloq freerfiusussaq sioqqullugu unnuani nal. 04.00-ip tungaanut taamaallaat ammasinnaallutik.

Siunnersuummi saqqummiunneqartumi (nal. 04:00-ip tungaanut ammasinnaatitaaneq) kissaatigineqartoq akuerineqassappat tamatumani inatsisip allannngortinneqarnissaa pisariaqassaaq, taanna malillugu kommunalbestyrelsi piffissat matusarfiit nalinginnaasut qaangerneqarnissaannut immikkut akuersisinnassalluni.”

Naalakkersuisut siunnersuutip siunertaanik paasinnissimasut ataatsimiititaliamit paasineqarpoq. Siunnersuutip akuersissutigineqarnerata pisinnaasup kingunissai pillugit Naalakkersuisut ima allapput:

”Siunnersuuteqartup kissaataa akuerineqassappat, akunnaatsuliilluni inuuissiortoqarneranut, katittoqarneranut il.il. atatillugu aamma sapaammit sisamannngornermut nal. 04:00-ip tungaanut ammanissamut periarfissaqalerluni, inatsit allannngortinneqassaaq.

Tamanna pisinnaavoq aalajangersakkamik ilanngussinikkut, taanna malillugu kommunalbestyrelsi piffissat matusarfiit nalinginnaasut qaangerneqarnissaannut immikkut akuersisinnaassalluni.

Kommunalbestyrelsi imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliisinnaanermut akuersissutinik tunniussisartuummat akuersissutip nutaap kommunini allaffissorneq annertusitissavaa..”

Siunnersuutikkut anguniakkanik piviusunngortissagaanni inatsimmik allannguinissap pisariaqarnera iluoomat ataatsimiititaliamit tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq – Tamannalumi siunnersuutip taasissutissartaani allassimavoq.

Aammattaaq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq siunnersuut akuersissutigineqassagaluarpat kommunit allaffissorinikkut suliassaqarnerulersinnaanerannut atatillugu, kommunit aaqqissuussinerni matoqqasuni immikkut sassaalliisinnaanermut akuersissutinik tunniussinermut atatillugu akiliuteqartitsinnaanissaannut tunngavissiinnissamut periarfissap atorineqarsinnaanera isumaliutigineqarsinnaammat. Matumanili soorunami isumaliutigineqartariaqarpoq, ilumut koruuninik uuntritilikkaannguanik akiliuteqartussaaneq, inuit aaqqissuussinernik immikkut matoqqasumik aaqqissuussinermut akuersissummik pisariaqartitsiffiusunik ingerlatsinngitsoornerannik nassataqassanersoq, tamannami akiliuteqartitsinermik siunertaasariaqanngimmat.

Nal. 04.00-ip tungaanut matoqqasumik aaqqissuussinerit kommunalbestyrelsip immikkut akuersissuteqarfisassaannut ilaatikkunnaarnerat allatut iluarsisutaasinnaavoq. Taamalli

iliorsinnaaneq soorunami kommunit peqatigalugit oqallisigineqartariaqarpoq.

Aalajangiiffisassatut siunnersuutip akuersissutigineqarnerata kingunerisassai pillugit Naalakkersuisut aamma ima allapput:

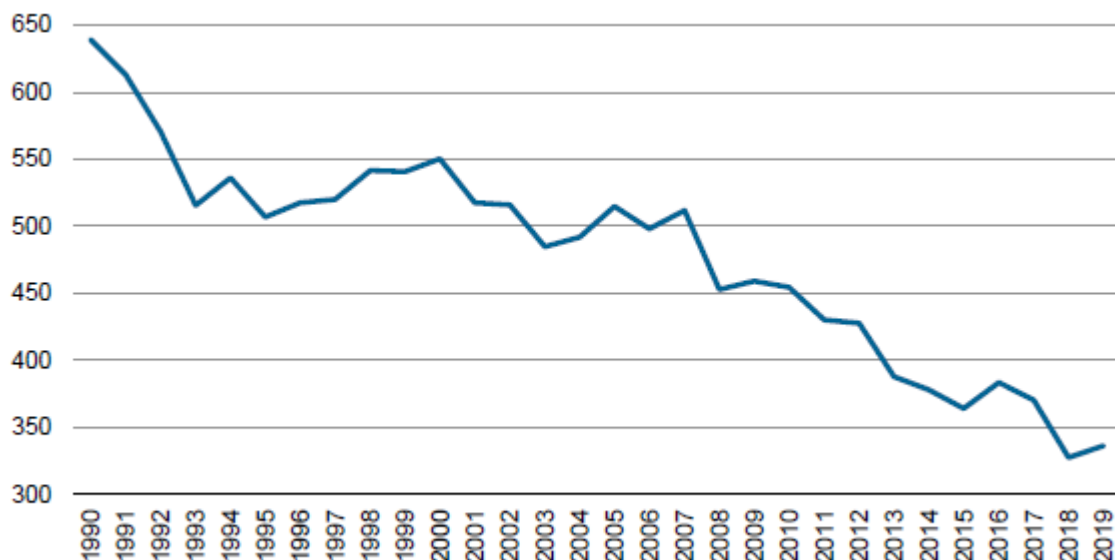
”2019-imi juunimi imigassaq aalakoornartortalik pillugu inatsisip allannguutaa atuutilerpoq, taanna malillugu piffissat sassaalliisarfiit tuniniaaffiillu sivitsorneqarlutik. Naatsorsueqqissaartarfik malillugu ukioq 2019-imi imigassamik akuneqanngitsumik pilersuineq 9 tusind literinik tassa 2,7 procentimik annertuseriarpoq. Naatsorsueqqissaartarfiup tusagassiorfitsigut nalunaarutaa ilanngussaq 2-tut ilanngunneqarpoq.

Siunnersuutip innuttaasut imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerisa annertuseriarneranik nassaqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Akunnittarfinnik neriniartarfinnillu ingerlatsiviit kaaviiartitaat amerleriarpata pisortat akitsuutinit isertitaat amerleriassapput.

Imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerulerneq nappaatinik inooriaatsimit pinngortunik katsorsaannissamat pisortat aningaasartuuteqarnerulerannik nassataqarsinnaavoq, soorluttaaq ulluinnarni piffissat sassaalliiffiit sivitsorneqarpata tamanna inooqataanikkut pitsaanngitsumik sunniuteqarsinnaasoq.”

Naalakkersuisut tamatumunnga tapertatut takussutissiaq una saqqummiuppaat (taanna ilanngussaq 2-mi taaneqartumi ersippoq):

Imigassap aalakoornartuanik pilersuineq, 1.000 liiterikkaarlugu

Kilde: Grønlands Statistik, <http://bank.stat.gl/ALDALK1>

Atuinerulli 2018-imiit 2019-imut qaffariaateqarnera taamaallaat piffissap sassaalliiffiusup

niuerutiginniffiusullu sivitsorneqarneranut attuumassuteqartariaqanngilaq. Piffissami tassani aningaasaqarnikkut ingerlalluortoqarnera aamma qaffariaammut pissutaaqataasinnaalluarpoq, tamatumami “pisiassanik inuulluarniutinik” nalinginnaasumik atuinerulerneq nassatarisimavaa, soorluttaaq qaffariaateqarneq imigassanik aalakoornartortalinnik eqqussuinermi pillukariarnernik nalaatsortunik pissuteqarsinnaasoq.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa imigassanik aalakoornartortalinnik pilersuinermi qaffariaatit (eqqussuinermi/tunisassiornermi) 2019-imi qaffariaammut assingusut qaffasinnerusulluunniit 2016-imi, 2009-mi, 2007-imi, 2005-imi, 2004-mi, 2000-imi, 1998-imi, 1996-imi kiisalu 1994-imi nalaanneqarsimasut, taamaakkaluortoq pilersuineq 2019-imi 1990-imut sanilliullugu affaata missaaniiginnalerluni erseqqilluinnartumik appariartorsimasoq takussutissiami takuneqarsinnaavoq.

Aammattaq ataatsimiititaliap maluginiarpaa 2019-ip naalernerani imigassat aalakoornartortalit akitsuutaannik qaffaaneq takussutissiami suli ersinngimmat. Tamatuma sunniutaa aatsaat 2020-mut kisitsisit pigineqalerpata takuneqarsinnaalissaaq.

Ataatsimiititaliami isumaqartoqarpoq, akunnaatsuliilluni inuuissiortoqarnerani, katittoqarnerani il.il. aaqqissuussinerit matoqqasut, tamanna (siunnersuut naapertorlugu) imerniartarfinni, neriniartarfinni imaluunniit akunnittarfinni, imaluunniit ullumikkutut: katersortarfinni inersuarniluunniit nalliuttorsiorfarfinni pissagaluarpata nalliuttorsiuutigineqassaqaartut. Aammattaq ilimagineqarsinnaavoq imerniartarfimmi, neriniartarfimmi akunnittarfimmiluunniit aaqqissuussinermi imigassap aalakoornartortalip akia “namminerisamik” aaqqissuussinermi akigisinnaasaminit qaffasinnerussasoq, aaqqissuussineri ataasiakkaani imigassanik aalakoornartortalinnik atuinerup appariaateqarsinnaanera ilimagineqarsinnaalluni.

Aammattaq imerniartarfinni, neriniartarfinni akunnittarfinniluunniit aaqqissuussinernik ingerlatsinerit nassatarissavaat, aaqqissuussinerit imigassaq pillugu inatsimmi malittarisassat, imigassamik aalakoornartortalimmik sassaalliinerup nakkutilliffiusumik pineranik qulakkeerisussat killiliussaasa iluanni pisinnaanerat qulakkiissavaa, matumani assersuutigalugu aamma § 14-imi imigassaq pillugu akuersissummik arsaarinnissinnaanermut tunngasoq, kapitali 3-mi (akuersissummik pigisaqartup pisussaaffii pillugit aalajangersakkat), kapitali 4-mi (imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaanermi sassaalliisarnermilu atugassiissutinut tunngasoq) kiisalu kapitali 6-imi (eqqissiviillionernut aamma sioorasaarisutut pissusilersornernut tunngasut) pineqarput. Taamaalilluni imerniartarfik, neriniartarfik akunnittarfik il.il. pisussaaffinnik nalinginnaasumik ammasarfinni atuuttunik pisussaaffeqassaaq. Taamaalillunilu piffinni taakkunani aaqqissuussinerit nakkutilliffiusumik torersumillu ingerlanneqarnissaannut kajumissaataassaaq.

Kiisalu oqaatigineqassaaq imigassaq pillugu inatsisip UPA2019-imi suliarineqarneranut atatillugu qanoq akunnittarfiit, neriniartarfiit il.il. nal. 24.00-ip 04.00-illu akornanni matoqqasumik aaqqissuussinernik ingerlatsiisinnaannginnerat pitsaatiginersoq isumaliutigeqqullugu ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit Naalakkersuisunut kaammattuutigineqarsimammat. Pisumut tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit oqaatigineqarpoq inatsit atuuttoq pisarialik sinnerlugu killilersuisoq.

4. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut **akuersissutigineqassasoq** inassutigigaa

Ataatsimiitaliap taamatut oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimanageratut paasinnilluni siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Henrik Fleischer
Siulittaasoq

Múte Bourup Egede
Siulittaasup tullia

Aqqalu Jerimiassen

Hermann Berthelsen

Steen Lyngé

Laura Táunâjik Uitsatikitseq

Tillie Martinussen